

УДК 353:336:005.332.4

ФІНАНСОВИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ: ВИЯВЛЕННЯ ТЕНДЕНЦІЙ І ЧИННИКІВ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

В.В.Сокіл,*Національна академія державного управління при Президентові України*

Email: sokil_v@ukr.net

ORCID: 0000-0002-1975-1440

У статті проаналізовані рейтингові оцінки щодо фінансового розвитку України на основі аналітичних звітів Всесвітнього економічного форуму щодо індексу глобальної конкурентоспроможності за 2010–2016 рр.

Здійснено аналіз впливу інтегральних показників фінансового розвитку України на глобальну конкурентоспроможність країни. Установлено функціональну залежність між показниками індексу фінансового розвитку та індексу глобальної конкурентоспроможності з допомогою методу кореляційно-регресійного аналізу. У результаті виявлено тенденцію до погіршення фінансової ситуації в країні, а також ключові для фінансового розвитку чинники: наявність фінансових послуг, доступність фінансових послуг, надійність банків, регулювання фондового ринку, надійність юридичних прав, які справляють найбільший негативний вплив на фінансовий розвиток України, оскільки вони продемонстрували найбільшу статистичну кореляційну залежність для інтегрованого індексу фінансового розвитку.

Обґрунтовано, що розробка заходів щодо підвищення фінансової конкурентоспроможності держави та регіонів, а також формування відповідних систем аналізу та моніторингу мають здійснюватися з урахуванням цих чинників.

Ключові слова: фінансовий розвиток, індекс фінансового розвитку, індекс глобальної конкурентоспроможності, фінансова конкурентоспроможність регіону.

FINANCIAL DEVELOPMENT OF UKRAINE: REVEALING TRENDS AND FACTORS OF GLOBAL COMPETITIVENESS

V.V.Sokil,*National Academy for Public Administration under the President of Ukraine*

The paper analyzes the assessment rating of the financial development of Ukraine based on analytical reports of the World Economic Forum, in particular the global competitiveness index of 2010–2016.

The impact of composite indices of the financial development of Ukraine on the country's global competitiveness has been analyzed. In order to establish the functional dependence between the financial development index and global competitiveness index, the methods of correlation and regressive analysis has been used. As a consequence, the trend of the worsening financial situation in the country, as well as factors, being key to financial development, and namely: availability of financial services, financial services accessibility, credibility of banks, stock market regulation, and strength of legal rights. These factors exert the most negative impact on the financial development of Ukraine, since they have demonstrated the highest degree of statistical correlation dependence for the composite financial development index.

It has been substantiated that elaboration of measures for raising the financial competitiveness of the state and the regions, and formation of the relevant systems of analysis and monitoring should be done with account of the factors in question.

Key words: financial development, financial development index (FDI), global competitiveness index, financial competitiveness of region.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В умовах реалізації Україною євроінтеграційних прагнень та впливу кризових явищ в економіці особливої уваги потребує аналіз стану та динаміки фінансового розвитку держави. Стабільна позитивна динаміка фінансового розвитку забезпечує підвищення конкурентоспроможності як на національному та регіональному, так і на глобальному рівні.

Розвинений фінансовий сектор дає можливість розмішувати ресурси, заощаджені в країні, або інвестовані іншими країнами в галузі, де ці

ресурси будуть найбільш продуктивними, спрямовує ці ресурси в інвестиційні проекти, надає капітал для фінансування інвестицій приватного сектору через кредити банків, добре розвинений фондовий ринок, венчурний капітал та впливає на фінансову конкурентоспроможність як держави в цілому, так і її регіонів зокрема. Водночас, щоб приймати відповідні рішення, необхідна надійна теоретико-методологічна та інформаційна база.

На сьогодні в Україні відсутня загальноприйнята методика оцінки фінансової конкурентоспроможності держави та регіонів. За таких умов видається доцільним скористатися показниками

© Сокіл В.В., 2018

Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) щодо індексу глобальної конкурентоспроможності.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблеми сучасного стану фінансового розвитку України досліджуються в наукових працях таких вітчизняних учених, як К.Клименко [7], Н.Дехтяр, О.Дейнека, Н.Пігуль [3] та ін., які розглядають розвиток фінансової системи України на національному рівні і зосереджують увагу більше на стратегічних питаннях макроекономічного характеру, фінансової стабілізації, забезпечення стійкості фінансової системи, вдосконалення законодавчого регулювання в зазначеній сфері.

А.Мазаракі та С.Волосовичем сформульовано завдання і принципи інституційної модернізації фінансової системи України [6].

Є.Касіян визначено теоретичні підходи до розгляду фінансового розвитку як окремої категорії в економічній думці та запропоновано основні складові і детермінанти фінансового розвитку [4].

К.Криничанським розглянуто проблеми вдосконалення інформаційної бази, вироблення критеріїв і складання індикаторів фінансового розвитку в регіонах. До індикаторів фінансового розвитку в регіонах він запропонував віднести кількість кредитних організацій та їх філій; відношення суми вкладів (депозитів) юридичних і фізичних осіб до розміру валового регіонального продукту; відношення суми заборгованості за кредитами, наданими кредитними організаціями юридичним особам, фізичних осіб до розміру валового регіонального продукту; відношення суми заборгованості за іпотечними житловими кредитами до розміру валового регіонального продукту. Регіон позиціонується як самостійний учасник публічного боргового ринку. Автором зроблено висновок, що в більш потужних економічних регіонах існує тісніший зв'язок кредитів з інвестиціями і випуском цінних паперів [5].

Спроба оцінити діяльність фінансового сектору України на рівні регіонів зроблена Д.Гетьманом [1], а саме шляхом використання підходів Міжнародного валютного фонду та Світового банку щодо оцінювання фінансового розвитку країн світу. На думку автора, з усього переліку індикаторів указаних вище міжнародних організацій доступними і доцільними для застосування в Україні в регіональному розрізі є лише такі: кредити приватного сектору у відсотках до ВВП, кількість банківських відділень, маржа процентних ставок по кредитах і депозитах, прямі іноземні інвестиції, валовий регіональний продукт.

Підбиваючи підсумки аналізу можливого застосування в Україні індикаторів Світового банку та методики розрахунку індексу фінансового розвитку МВФ, Д.Гетьман робить висновок про відсутність достатньої статистичної бази на регіональному рівні для належного оцінювання фінансового розвитку регіону та про більш доцільне використання з цією метою як головного доступного показника прямих іноземних інвестицій.

Отже, аналіз існуючих наукових праць у галузях знань публічного управління та економіки щодо аналізу фінансового розвитку України і фінансової конкурентоспроможності регіону дає підстави стверджувати, що проблема оцінювання фінансової конкурентоспроможності держави та регіонів досліджена ще недостатньо.

Формулювання цілей (мети) статті. Мета дослідження – виявити тенденції і ключові чинники фінансового розвитку України на основі показників індексу глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Беручи за основу підхід І.Дегтярьової, тенденції фінансового розвитку регіонів можна визначити на основі порівняння відповідних показників щодо регіонів у динаміці [2]. Зокрема, важливо з'ясувати тенденції зміни стану фінансової сфери України та регіонів, тобто проаналізувати зміни показників за роками.

Для відповідного аналізу доцільно скористатися такими показниками індексу глобальної конкурентоспроможності (ІГК) Всесвітнього економічного форуму, що стосуються безпосередньо рівня фінансового розвитку держави, а саме:

- наявність фінансових послуг;
- доступність фінансових послуг;
- отримання фінансування на внутрішньому фондовому ринку;
- легкість отримання позичок;
- доступність венчурного капіталу;
- надійність банків;
- регулювання фондового ринку;
- індекс надійності юридичних прав.

За цими показниками ВЕФ щорічно проводиться відповідна рейтингова оцінка, яка забезпечує зіставлення визначених показників розвитку держав на певний момент часу. Конкурентною перевагою вважається показник, за яким країна посідає 50-те місце і вище в рейтингу.

Позиції України за рейтингом глобальної конкурентоспроможності та фінансового розвитку України за 2010–2016 рр. відображено на рис. 1.

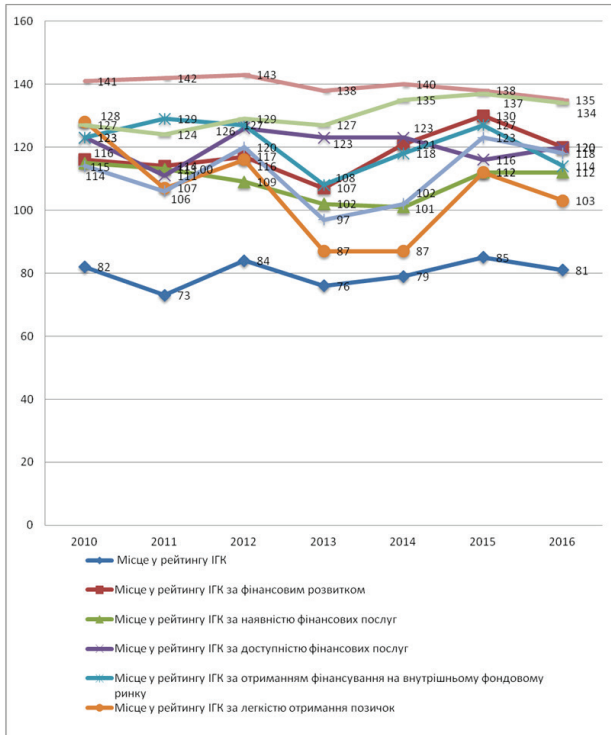

Рис. 1. Позиції України у глобальному рейтингу конкурентоспроможності ВЕФ*

У рейтингу глобальної конкурентоспроможності ВЕФ за 2010–2016 рр. Україна займала позиції з 73-ї до 85-ї серед 137–148 країн світу. Найкраща позиція України за ІГК за ці роки – 73-тє місце, яке спостерігалось у 2011 р., найнижче місце в рейтингу – 85-тє у 2015 р. Найбільше позицій Україна втратила в рейтингу глобальної конкурентоспроможності в 2012 р. (мінус 11 позицій, 84-тє місце із 148 країн), а за рівнем фінансового розвитку в 2014 р. (мінус 14 позицій, 121-ше місце із 140 країн).

За індексом фінансового розвитку (ІФР) у рейтингу глобальної конкурентоспроможності ВЕФ за 2010–2016 рр. Україна займала позиції зі 107-ї по 121-шу серед 137–148 країн світу. Найкраща позиція України за ІФР України – 107-ме місце, яке спостерігалось в 2013 р., найнижче місце в рейтингу – 130-тє у 2015 р.

Показник рівня фінансового розвитку знизився у 2015 р. через погіршення оцінок бізнесом можливості отримання фінансування на внутрішньому фондовому ринку (мінус 10 позицій, 118-тє місце із 138 країн світу), легкості отримання позичок (мінус 25 позицій, 112-тє місце), доступності венчурного капіталу (мінус 21 позицій, 123-тє місце) та наявності фінансових послуг (мінус 11 позицій, 112-тє місце).

* Рис. 1–12 побудовано за джерелами [8–14].

В Україні зберігається незадовільна тенденція фінансового розвитку, про що свідчать дуже низькі рейтинги за ІФР протягом 2010–2016 рр. (місце в рейтингу нижче від 100-го). ІФР, відповідно, впливає на погіршення загального показника індексу глобальної конкурентоспроможності України.

На рис. 2 відображено показники цих індексів та динаміку показників ІГК та ІФР України за 2010–2016 рр. На їх основі можна встановити тенденції фінансового розвитку України.

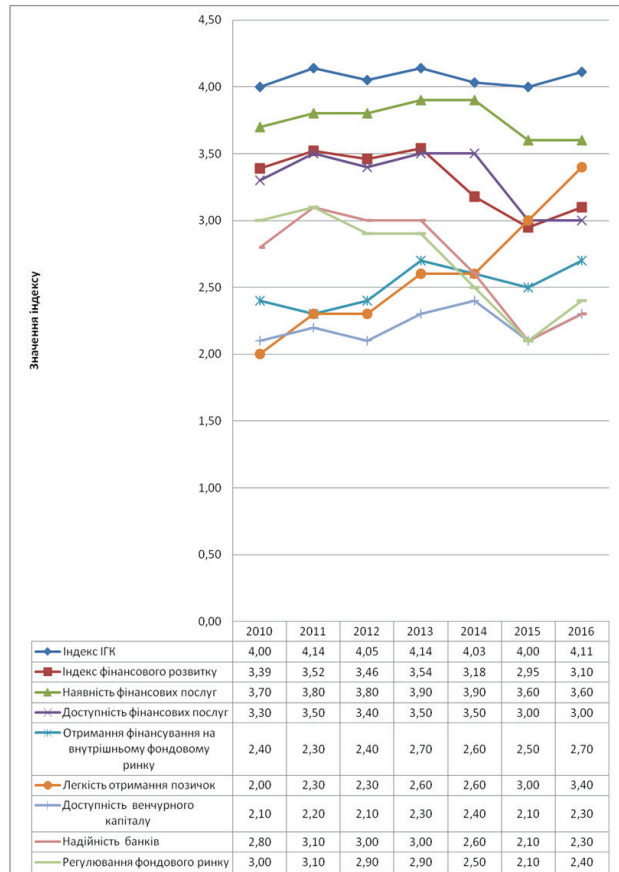

Рис. 2. Динаміка ІГК та індексів фінансового розвитку України за 2010–2016 рр.

Слід відзначити негативну динаміку показників фінансового розвитку України протягом 2010–2016 рр. ІФР зменшився з 3,54 в 2013 р. до 2,95 в 2015 р. та 3,1 – у 2016 р.

За допомогою аналізу динаміки показників ІГК та показників ІФР України за 2010–2016 рр. можна визначити статистичну кореляцію між цими показниками та виявити ключові чинники фінансового розвитку.

Використання кореляційно-регресійного аналізу дає змогу встановити тісноту зв'язку між окремими складовими показника ІФР (наявність фінансових послуг, доступність фінансових по-

слуг, отримання фінансування на внутрішньому фондовому ринку, легкість отримання позичок, доступність венчурного капіталу, надійність банків, регулювання фондового ринку, індекс надійності юридичних прав) та показником ІГК, які не перебувають в однозначно визначеній функціональній залежності.

Кореляцію ІФР від складових показників цього індексу відображено на рис. 3–11.

Показник ІФР “наявність фінансових послуг”, за опитуванням керівників підприємств (рис. 3), що характеризується мірою конкуренції між постачальниками фінансових послуг в Україні та забезпечується пропозицією фінансових послуг за доступними цінами (0–7, 7 – кращий показник), зменшився з 3,9 в 2013–2014 рр. (максимальне значення показника для України за 2010–2016 рр.) до 3,6 в 2016 р., що менше від показника в 2010 р. (3,7). Якщо з 2010 до 2013 р. спостерігалася тенденція до збільшення цього показника, то протягом двох років поспіль (2015–2016 рр.) зберігається тенденція до його зменшення.

Коефіцієнт кореляції ІФР від наявності фінансових послуг становить 0,65, що вказує на значну статистичну кореляцію фінансового розвитку України від наявності фінансових послуг.

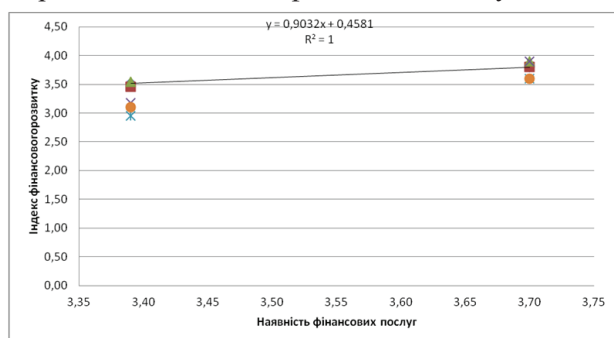

Рис. 3. Кореляція ІФР від наявності фінансових послуг

Показник ІФР “доступність фінансових послуг”, за опитуванням керівників підприємств (рис. 4), який характеризується спроможністю фінансового сектору в Україні надавати можливість широкого вибору фінансових продуктів і послуг для бізнесу (0–7, 7 – кращий показник) – зменшився з 3,5 в 2013–2014 рр. (максимальне значення показника для України за 2010–2016 рр.) до 3,0 в 2016 р., що менше показника в 2010 р. (3,3). Якщо до 2014 р. спостерігалася незначне зростання та утримання цього показника на рівні 3,5, то протягом двох років поспіль (2015–2016 рр.) показник індексу доступності фінансових послуг залишається на низькому рівні – 3,0.

Коефіцієнт кореляції ІФР від доступності фінансових послуг становить 0,80, що вказує на дуже значну кореляцію фінансового розвитку України від доступності фінансових послуг.

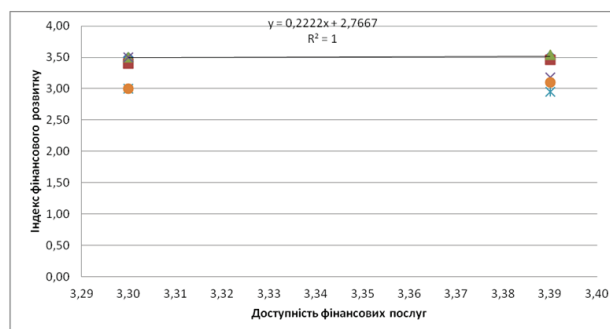

Рис. 4. Кореляція ІФР від доступності фінансових послуг

Складова показника ІФР “отримання фінансування на внутрішньому фондовому ринку”, за опитуванням керівників підприємств (рис. 5), який характеризується можливістю для компаній залучати грошові кошти за рахунок випуску акцій на фондовому ринку України (0–7, 7 – кращий показник), зменшився з 2,7 до 2,5 в 2013–2015 рр. та збільшився знову до 2,7 в 2016 р. (максимальне значення показника для України за 2010–2016 рр.). З 2010 до 2013 р. цей показник утримувався на рівні 2,3–2,4.

Коефіцієнт кореляції ІФР від показника “отримання фінансування на внутрішньому фондовому ринку” має від’ємне значення і становить –0,34, що вказує на незначну статистичну кореляцію фінансового розвитку України від отримання фінансування на внутрішньому фондовому ринку.

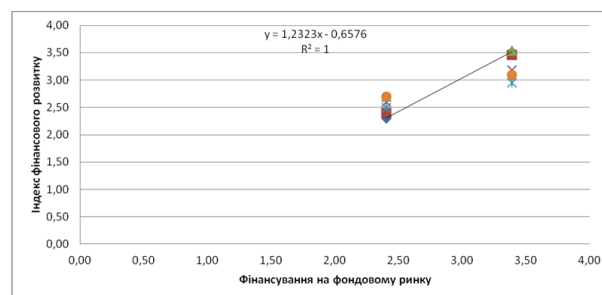

Рис. 5. Кореляція ІФР від отримання фінансування на внутрішньому фондовому ринку

Показник ІФР “легкість отримання позичок”, за опитуванням керівників підприємств (рис. 6), який характеризується можливістю отримати банківський кредит без застави, маючи тільки хороший бізнес-план (0–7, 7 – кращий показник),

має тенденцію до збільшення: за 2010–2016 рр. він збільшився з 2,0 до 3,4 (максимальне значення показника для України за 2010–2016 рр.).

Коефіцієнт кореляції ІФР від легкості отримання позичок має від'ємне значення і становить $-0,72$, що вказує на протилежну значну статистичну кореляцію фінансового розвитку України від легкості отримання позичок.

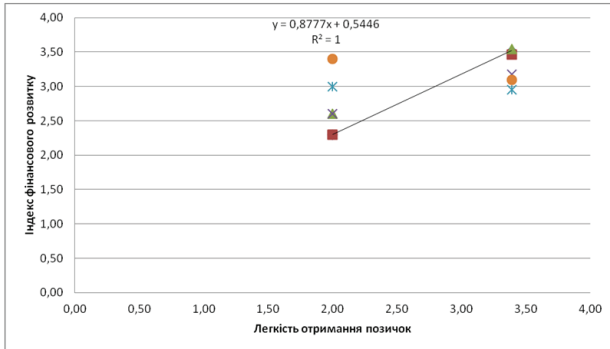

Рис. 6. Кореляція ІФР від легкості отримання позичок

Показник ІФР “доступність венчурного капіталу”, за опитуванням керівників підприємств (рис. 7), який характеризується можливістю підприємцям знайти венчурний капітал для реалізації інноваційних (новий продукт, нова технологія), але ризикових проектів (0–7, 7 – кращий показник), протягом 2010–2013 рр. мав незначне зростання: з 2,1 до 2,2–2,3. У 2014 р. спостерігалось незначне зростання цього показника до рівня 2,4 (максимальне значення показника для України за 2010–2016 рр.), а протягом 2015–2016 рр. відбулося його зниження до 2,1 та знову утримання показника індексу доступності венчурного капіталу на рівні 2,3.

Коефіцієнт кореляції ІФР від показника доступності венчурного капіталу має від'ємне значення і становить $-0,06$, що вказує на протилежну, дуже незначну, статистичну кореляцію або на її відсутність.

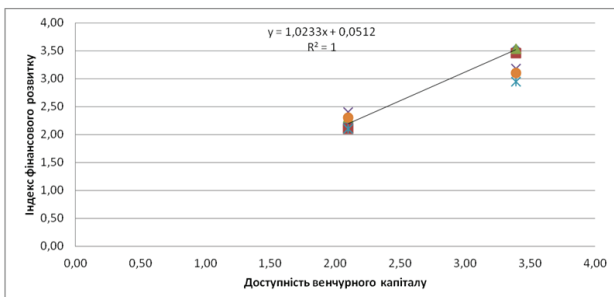

Рис. 7. Кореляція ІФР від доступності венчурного капіталу

Показник ІФР “надійність банків”, за опитуванням керівників підприємств (рис. 8), що характеризується ліквідністю та фінансовою стійкістю банківського сектору (0–7, 7 – кращий показник), мав незначне зростання: з 2,8 до 3,1 (максимальне значення показника для України за 2010–2016 рр.) в 2010–2013 рр. та значне зниження до 2,1 в 2013–2015 рр.). Незначне зростання індексу надійності банків до 2,3 спостерігалось в 2016 р.

Коефіцієнт кореляції ІФР від надійності банків становить $0,98$, що вказує на дуже значну статистичну кореляцію фінансового розвитку України від надійності банків.

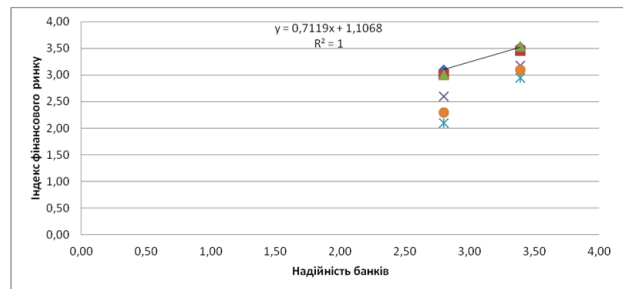

Рис. 8. Кореляція ІФР від надійності банків

Показник ІФР “регулювання фондового ринку”, за опитуванням керівників підприємств (рис. 9), що характеризується прозорістю та ефективністю регулювання обігу цінних паперів (0–7, 7 – кращий показник), мав незначне зростання в 2010–2011 рр. з 3,0 до 3,1 (максимальне значення показника для України за 2010–2016 рр.) та значне зниження до 2,1 в 2012–2015 рр. Незначне зростання індексу регулювання фондового ринку (до 2,4) спостерігалось в 2016 р.

Коефіцієнт кореляції ІФР від регулювання фондового ринку становить $0,96$, що вказує на дуже значну статистичну кореляцію фінансового розвитку України від регулювання фондового ринку.

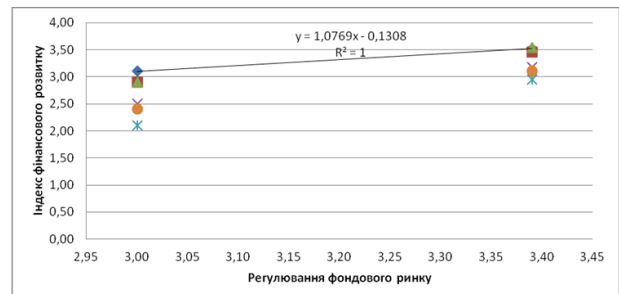

Рис. 9. Кореляція ІФР від регулювання фондового ринку

Показник ІФР “надійність юридичних прав” (0–10, 10 – кращий показник), за опитуванням ке-

рівників підприємств (рис. 10), мав стале значення в 2010–2013 рр. на рівні 9,0 (максимальне значення показника для України за 2010–2016 рр.) та зниження до 8,0 в 2014 р. Протягом трьох років поспіль (2014–2016 рр.) показник індексу надійності юридичних прав не змінювався.

Коефіцієнт кореляції індексу надійності юридичних прав становить 0,93, що вказує на дуже значну статистичну кореляцію фінансового розвитку України від надійності юридичних прав.

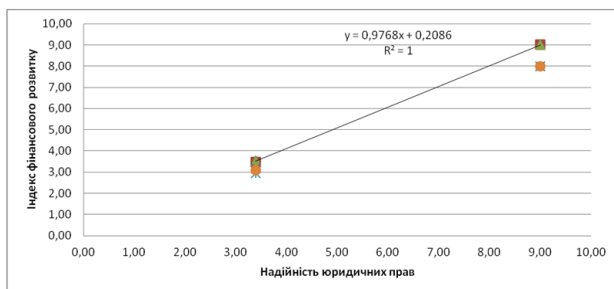

Рис. 10. Кореляція ІФР від індексу надійності юридичних прав

Аналіз кореляції ІФР від складових показників цього індексу дає змогу визначити, що найбільша статистична кореляційна залежність ІФР на сьогодні спостерігається від наявності фінансових послуг, їх доступності, надійності банків, регулювання фондового ринку, надійності юридичних прав, найменша кореляційна залежність – від отримання фінансування на внутрішньому фондовому ринку, легкості отримання позичок, доступності венчурного капіталу (рис. 11).

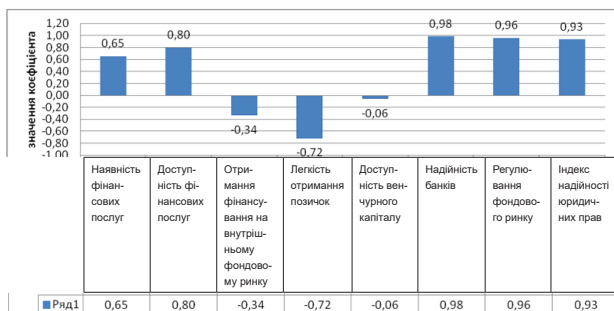

Рис. 11. Кореляція ІФР від складових показників індексу

Коефіцієнт кореляції ІГК України від ІФР становить 0,52 (рис. 12), що вказує на значну статистичну кореляцію показника глобальної конкурентоспроможності України від фінансового розвитку країни.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Упродовж семи років, продемонструвавши незначне зростання та зниження показ-

ників ІГК та ІФР, Україна залишилася майже на такому самому невисокому рівні, як і в 2010 р. за індексом ІГК – 4,00 порівняно з 4,11 у 2016 р. та продемонструвала незначне зниження показника ІФР: відповідно – 3,3 проти 3,1.

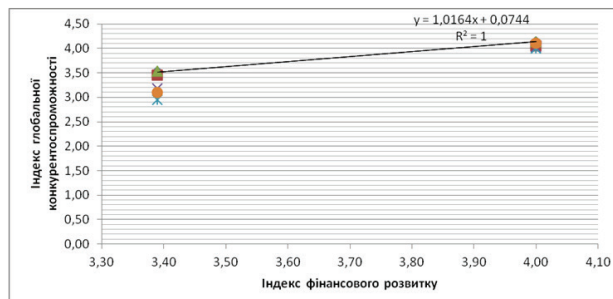

Рис. 12. Кореляція ІГК України від індексу фінансового розвитку

Визначення тісноти зв'язку між окремими складовими показника ІФР, які оцінювалися шляхом експертного опитування керівників підприємств та організацій, і фінансовим розвитком країни дало змогу встановити, що інтегральні показники фінансового розвитку України справляють неоднаковий вплив на глобальну конкурентоспроможність країни та на її фінансовий розвиток і конкурентоспроможність.

Отримані результати засвідчили, що з восьми показників фінансового розвитку, 5 є більш проблемними, а саме наявність фінансових послуг, доступність фінансових послуг, надійність банків, регулювання фондового ринку, надійність юридичних прав, які показали найбільшу статистичну кореляційну залежність для ІФР.

Можна припустити, що негативна динаміка показників банківської системи: наявності фінансових послуг, доступності фінансових послуг, надійності банків була спричинена значним скороченням кількості банків у 2014–2015 рр. Але значне зменшення кількості банківських установ тривало і в 2016–2017 рр., що, відповідно впливатиме на наявність та доступність фінансових послуг, і тому є підстави вважати, що зазначена тенденція до погіршення фінансового розвитку зберігатиметься протягом найближчих двох років, а також можна очікувати зниження рівня користування населенням фінансовими послугами через зниження довіри до фінансових установ (більшою мірою це стосується саме банківських послуг).

Найменша статистична кореляційна залежність ІФР спостерігається від таких показників: отримання фінансування на внутрішньому фон-

довому ринку, легкість отримання позичок, доступність венчурного капіталу, що свідчить про недостатню актуальність цих чинників на сучасному етапі, хоча в перспективі вони є дуже важливими для України.

Аналіз динаміки індексу фінансового розвитку України за 2010–2016 рр. як складової частини індексу глобальної конкурентоспроможності за методологією ВЕФ підтверджує тенденцію до збереження незадовільної фінансової ситуації в країні, тому зростає нагальна потреба в розробці

науково-методичних засад до формування нових підходів щодо її поліпшення з відповідними системами моніторингу та оцінювання.

Наразі у нашій державі передбачається відхід від централізованої моделі управління, а отже, все більше питань має вирішуватися на регіональному і місцевому рівнях. Тому перспективи подальших досліджень стосуються аналізу показників стану та конкурентних позицій у зовнішньому середовищі саме регіональних фінансових систем.

Список використаних джерел

1. Гетьман Д. О. Аналіз індикаторів оцінки фінансової конкурентоспроможності регіонів України [Електронний ресурс] / Д. О. Гетьман // Економіка і організація управління. – 2016. – № 1 (21). – С. 68–81. – Режим доступу : <http://jeou.donnu.edu.ua/article/view/2372>
2. Дегтярьова І. О. Конкурентоспроможність регіону: стратегічні пріоритети та механізми державного управління : монографія / І. О. Дегтярьова. – Київ : НАДУ, 2012. – 368 с.
3. Дехтяр Н. А. Особливості функціонування фінансової системи України в умовах нестабільної економіки [Електронний ресурс] / Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека, Н. Г. Пігуль // Інфраструктура ринку : електронний наук.-практ. журн. Причорномор. наук.-дослід. ін-ту економіки та інновацій. – 2016. – № 2. – С. 274–278. – Режим доступу : http://www.market-infr.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/56.pdf
4. Касіян Є. В. Теоретичні підходи до визначення категорії фінансового розвитку у світовій економічній науці та його роль у економічному зростанні [Електронний ресурс] / Є. В. Касіян // Економічний часопис-XXI. – 2012. – № 7–8. – С. 6–9. – Режим доступу : <http://soskin.info/ea/2012/7-8/20123.html>
5. Криничанский К. В. Финансовые рынки: анализ влияния на социально-экономические процессы в российских регионах [Электронный ресурс] / К. В. Криничанский // Региональная экономика: теория и практика. – 2015. – Вып. 4 (379). – С. 13–27. – Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/v/finansovye-rynki-analiz-vliyaniya-na-sotsialno-ekonomicheskie-protsessy-v-rossiyskih-regionah>
6. Мазаракі А. А. Домінанти інституційної модернізації фінансової системи України [Електронний ресурс] / А. А. Мазаракі, С. В. Волосович // Вісн. КНТЕУ. – 2016. – № 1. – С. 5–23. – Режим доступу : http://visnik.knteu.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1723&catid=186&lang=uk
7. Клименко К. В. Напрями реформування фінансової системи України в контексті антикризового регулювання [Електронний ресурс] / К. В. Клименко // Фінанси України. – 2015. – № 7. – С. 75–85. – Режим доступу : http://fu.minfin.gov.ua/?page_id=723&aid=4225&lang=uk

References

1. Het'man, D.O. (2016), "Analysis of indicators for assessing the financial competitiveness of Ukraine's regions", *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, [Online], vol. 1 (21), pp. 68–81, available at: <http://jeou.donnu.edu.ua/article/view/2372> (Accessed 25 January 2018).
2. Dehtiar'ova, I.O. (2012), *Konkurentospromozhnist' rehionu: stratehichni priorytety ta mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia* [Competitiveness of the region: strategic priorities and mechanisms of public administration], National Academy for Public Administration under the ptesident of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
3. Dekhtiar, N.A., Dejneka, O.V. and Pihul', N.H. (2016), "Features of the functioning of the financial system of Ukraine in an unstable economy", *Infrastruktura rynku: elektronnyj naukovo-praktychnyj zhurnal Prychornomors'koho naukovo-doslidnoho instytutu ekonomiky ta innovatsij*, [Online], vol. 2, pp. 274–278, available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/56.pdf (Accessed 25 January 2018).
4. Kasiian, Ye.V. (2012), "Theoretical approaches to the definition of the category of financial development in world economic science and its role in economic growth", *Ekonomichnyj chasopys – XXI*, [Online], vol. 7–8, pp. 6–9, available at: <http://soskin.info/ea/2012/7-8/20123.html> (Accessed 25 January 2018).
5. Krynychans'kyj, K.V. (2015), "Financial markets: analysis of the impact on social and economic processes in Russian regions", *Regional'naja jekonomika: teorija i praktika*, [Online], vol. 4 (379), pp. 13–27, available at: <https://cyberleninka.ru/article/v/finansovye-rynki-analiz-vliyaniya-na-sotsialno-ekonomicheskie-protsessy-v-rossiyskih-regionah> (Accessed 25 January 2018).
6. Mazaraki, A.A. and Volosovych, S.V. (2016), "Dominant factors in institutional modernization of Ukraine's financial system", *Visnyk KNTEU*, [Online], vol. 1, pp. 5–23, available at: http://visnik.knteu.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1723&catid=186&lang=uk (Accessed 25 January 2018).
7. Klymenko, K.V. (2015), "Areas of reforming the financial system of Ukraine in the context of anti-crisis regulation", *Finansy Ukrainy*, [Online], vol. 7,

8. The Global Competitiveness Report 2011–2012 [Електронний ресурс] // World Economic Forum. – Geneva, Switzerland. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf
  9. The Global Competitiveness Report 2012–2013 [Електронний ресурс] // World Economic Forum. Geneva, Switzerland. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf
  10. The Global Competitiveness Report 2013–2014 [Електронний ресурс] // World Economic Forum. Geneva, Switzerland. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf
  11. The Global Competitiveness Report 2014–2015 [Електронний ресурс] // World Economic Forum. Geneva, Switzerland. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2014-15.pdf
  12. The Global Competitiveness Report 2015–2016 [Електронний ресурс] // World Economic Forum. Geneva, Switzerland. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf
  13. The Global Competitiveness Report 2016–2017 [Електронний ресурс] // World Economic Forum. Geneva, Switzerland. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf
  14. The Global Competitiveness Report 2017–2018 [Електронний ресурс] // World Economic Forum. Geneva, Switzerland. – Режим доступу : <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>
8. World Economic Forum, “The Global Competitiveness Report 2011-2012”, Geneva, Switzerland, available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf (Accessed 25 January 2018).
  9. World Economic Forum, “The Global Competitiveness Report 2012-2013”, Geneva, Switzerland, available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf (Accessed 25 January 2018).
  10. World Economic Forum, “The Global Competitiveness Report 2013-2014”, Geneva, Switzerland, available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf (Accessed 25 January 2018).
  11. World Economic Forum, “The Global Competitiveness Report 2014-2015”, Geneva, Switzerland, available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2014-15.pdf (Accessed 25 January 2018).
  12. World Economic Forum, “The Global Competitiveness Report 2015-2016”, Geneva, Switzerland, available at: http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf (Accessed 25 January 2018).
  13. World Economic Forum, “The Global Competitiveness Report 2016-2017”, Geneva, Switzerland, available at: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf (Accessed 25 January 2018).
  14. World Economic Forum, “The Global Competitiveness Report 2017-2018”, Geneva, Switzerland, available at: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf> (Accessed 25 January 2018).

Сокіл Володимир Володимирович,
кандидат наук з державного управління,
докторант кафедри регіонального управління,
місцевого самоврядування та управління містом,
Національна академія державного управління
при Президенті України,
03057, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Цитування: Сокіл В. В. Фінансовий розвиток України: виявлення тенденцій і чинників глобальної конкурентоспроможності / В. В. Сокіл // Вісн. НАДУ. Серія “Державне управління”. – 2018. – № 3 (90). – С. 91–98.

Стаття надійшла: 12.07.2018

Схвалено до друку: 27.08.2018

Sokil, Volodymyr V.,
Ph.D in Public Administration,
Doctoral Student of the Chair of Regional Administration,
Local Government and City Administration,
National Academy for Public Administration
under the President of Ukraine,
20, Anton Tsedyk St., Kyiv, 03057, Ukraine

Citation: Sokil, V.V. (2018). Finansovyy rozvytok ukrainy: vyivlennia tendentsij i chynnykiv hlobal'noi konkurentosproможnosti [Financial development of Ukraine: revealing trends and factors of global competitiveness]. *Bulletin of the NAPA, Series “Public Administration”*, 3 (90), 91–98.

Article arrived: 12.07.2018

Accepted: 27.08.2018